

Perseverança i resiliència

Text > RAFAEL CASAS

Aquesta autobiografia de Teresa Palahí Juan, amb una narrativa àgil i sense pretensions, ajuda a d'uns subcapítols molt breus que accentuen la fluïdesa de l'encadenament d'esdeveniments, comença fent-nos coneixedors d'una infantesa feliç al costat dels seus pares. Fins que la tragèdia (la mort del pare i la progressiva insuficiència visual que amb disset anys li diagnostiquen com a irreversible) fa que prengui consciència de la necessitat de superar-se, ateses les dificultats que el sistema representa per a les persones que, com ella, pateixen alguna mena de discapacitat. És amb aquesta ferma idea que la Teresa decideix emprendre un camí d'activisme social constant que la duu a escalar posicions dins de l'organització ONCE fins que n'esdevé la responsable, a Alacant, només amb vint-i-sis anys. Records, anècdotes i percepcions se succeeixen al llarg dels vuit capítols de què consta el llibre, mentre acompanyem la Teresa en el seu recorregut vital. Aquest recorregut, com deixa entreveure el títol del llibre, és immers en una «boira» visual, però gràcies a la perseverança i la capacitat de resiliència de l'autora, aquesta no la limita en qüestions de creences i de judicis. Avui dia, ja establerta a Girona, la seva ciu-

tat de naixement, continua amb l'activisme en pro de les persones amb discapacitat i les dones.

Una vida, en resum, dedicada als altres i amb una evolució inspiradora per als lectors que cerquin una illa d'esperança entre la cruesa, la lletjor i la inhumanitat que esquitxen, diàriament, els mitjans de comunicació i les xarxes socials. La manera com l'autora exposa la seva vida ens deixa clar que la Teresa no pretén fer-se *autobombo* ni demostrar les seves bondats a ningú, perquè no li fa falta, sinó fer entendre als que la llegeixin que hi ha altres maneres d'encarar la vida i que poden servir per ajudar el proïsme i fer d'aquesta societat un lloc més just i igualitari per a tothom. La frase que la mateixa autora es repeteix, «Has de ser forta», podria representar i resumir el que s'exposa en aquest llibre.

PALAHÍ JUAN, Teresa.
Biografía de la boira. Girona:
MMV Edicions, 2025. 188 p.

Una vida dedicada als altres i amb una evolució inspiradora per als lectors que cerquin una illa d'esperança entre la cruesa, la lletjor i la inhumanitat que esquitxen, diàriament, els mitjans de comunicació i les xarxes socials

Un cor d'un color inusual

Text > LAURA REIXACH

«Els pagesos saben el que no saltres no sabem: que no tenim res i que és la terra la que ens té», sosté amb equanimitat Quim Curbet (Girona, 1959), autor d'*Un cor verd*, aquest breu però sòlid volum de notes, reflexions i records que traspua una melangia dolça, sense aspror, a voltes resignada, mai obertament airada. Tot i que, d'esquitllentes, per alguna sentència d'aclaparadora rotunditat com «la vida és una lluita de desgast, tot acaba engrunant-se al nostre voltant», o «la guerra, com la vida, fa fàstic i val més no expressar-ho

obertament», semblaria que aquesta manca d'enuig enfurit s'esvaís, però, de seguida, com que Curbet recondueix la narració cap a apreciacions més positives, aquest desencís extrem no s'ensenyoreix del text i, de nou, l'ànim s'encalma.

A *Un cor verd*, obra publicada de forma molt acurada per l'Editorial Afers, Curbet entrelliga els records familiars amb les seves experiències laborals en el camp de l'edició, la fotografia, les arts gràfiques i l'escriptura i, en el marc de cadascun d'aquests aspectes, fa un exercici de memòria reflexiva

que és un homenatge a espais, objectes i persones. Com a mostra el reconeixement que expressa cap a Aragó, Bolós, Casero i Espinàs, quatre *homenots* que, pel fet d'assimilar-los a la davantera d'un equip de futbol que guanyava lligues, permet que l'autor posi en relleu l'abast de la seva vàlua professional com a periodistes mentre confessa haver-ne «pouat sense rubor».

La narració de Curbet no té una linealitat cronològica, no s'adscriu clarament al gènere memorialístic de les autobiografies o les biografies, sinó que s'estructura en els cinc eixos

Les víctimes guixolenques del nazisme

Text > **ESTER SEGUÍ**

La recuperació i l'aparició de diversos testimonis de l'horror, tant de la Guerra Civil com de la Segona Guerra Mundial, ens posen de manifest la presència catalana als camps de concentració i d'extermini nazis de Dachau, Buchenwald, Mauthausen, Auschwitz-Birkenau, Treblinka... Uns 9.328 espanyols van ser deportats als camps nazis i, d'aquests, fins al final de la guerra, només a Mauthausen, en van ser registrats més de 7.532. Milers de republicans, després d'haver lluitat contra Franco i al costat de la resistència francesa, van ser capturats, molts enviats a morir, oblidats i menystinguts posteriorment.

Diversos escrits recullen les seves vivències, com és el cas del conegut *Els catalans als camps nazis*, de Montserrat Roig (1946-1991), o la novel·la de Joaquim Amat-Piniella (1913-1974), *K. L. Reich*, que recrea la vida quotidiana als camps de concentració. Precisament, Francesc Parramón Ponjuan, un dels guixolencs morts als camps nazis, va ser qui va inspirar el personatge de Francesc a *K. L. Reich*.

El llibre coral *Els guixolencs deportats als camps nazis* ens presenta, de manera panoràmica i cronològica, la biografia de catorze guixolencs deportats als camps nazis. És una eina edu-

cativa útil per fer conèixer que l'horror nazi també va afectar ciutadans de Sant Feliu de Guíxols. Àngel Jiménez Navarro ens hi explica la violència en el context europeu de finals del segle XIX fins a mitjan segle XX, per tal de comprendre com «el franquisme [...] va ser còmplice de l'extermini» que es va dur a terme als camps nazis. L'exili i la repressió interna després de la Guerra Civil (1936-1939) van buscar una amnèsia col·lectiva.

Segons explica l'arxiver Jordi Gaitx, a l'inici de la Segona Guerra Mundial (1939-1945), a França encara quedaven uns 265.000 refugiats espanyols. I entre aquests, hi havia uns 250 o 300 ciutadans de Sant Feliu i la Vall d'Aro, deu dels quals acabarien entrant en camps nazis.

La recerca de Pilar Francès, escriptora i investigadora sobre temes de memòria històrica, permet tenir una biografia detallada dels guixolencs deportats als camps nazis. Això permet donar-los veu i treure'ls de l'oblit. Els morts en deportació van ser set: Emili Puigmolé Magrià, Ricard Ruscalleda Lloveras, Josep Coll Sarbosa, Lluís Murgat Clos, Francesc Parramón Ponjuan, Francesc Sabater Roquer i Josep Ribas Juncà. Tres més van ser alliberats: Josep Jordà Perich, Antoni Moret

temàtics abans esmentats. Una opció, aquesta de no seguir un ordre cronològic, que potser és fruit de la vasta experiència de l'autor com a articulista o potser és una tria personal volgutament buscada, ja que *Un cor verd*, més que tenir vocació de deixar testimoni de la pròpia vida, sembla cercar deixar testimoni d'un període històric i d'uns oficis que o bé han desaparegut o bé han mutat d'una manera tan extrema que han esdevingut irreconeixibles.

Un cor verd és en conjunt un llibre amè, de llenguatge precís i entenedor, que a vegades deixa entreveure un

pessimisme d'ironia i així aquesta nostàlgia de «què quedarà de nosaltres?... no en quedarà res de res» que transita per les seves pàgines es fa més lleugera i, fins i tot, acceptable. Una acceptació que esdevé possible, ja que Curbet sap amanir i salpebrar adequadament la transcendència senzilla de tot el que ens relata. Sempre en la mesura justa i com a contrapunt enriquidor, Curbet empra referències, citacions o anècdotes que amplifiquen el ressò emocional dels fets viscuts i els atorga així una qualitat universal, una densitat vivencial evocadora, que deixa empremta en el lector.

FRANCÈS, Pilar (et al.). *Els guixolencs deportats als camps nazis*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, 2025. 154 p.

Barti i Basilio Polo Pulgar. Finalment, hi ha quatre biografies més de ciutadans relacionats d'una manera o una altra amb Sant Feliu: la de Joan Inconi Oliveras, la d'Alexandre Amir Borrell, la de Joan Cubel Cosp i la d'Esteve Amer. D'aquests, només el darrer va sobreviure. Les biografies d'aquests guixolencs ha permès instal·lar les llambordes de memòria (Stolpersteine) davant de les cases on van néixer o on van viure fins al 1939, moment en què van marxar a l'exili.

En definitiva, es tracta d'un llibre didàctic i malauradament actual, que fomenta la tolerància i la solidaritat entre els pobles i contra la desmemòria i la ignorància.

CURBET, Quim. *Un cor verd*. València: Editorial Afers, 2025. 112 p.